

Kennismaking met het Bestuurlijk Overleg Water

Introductie

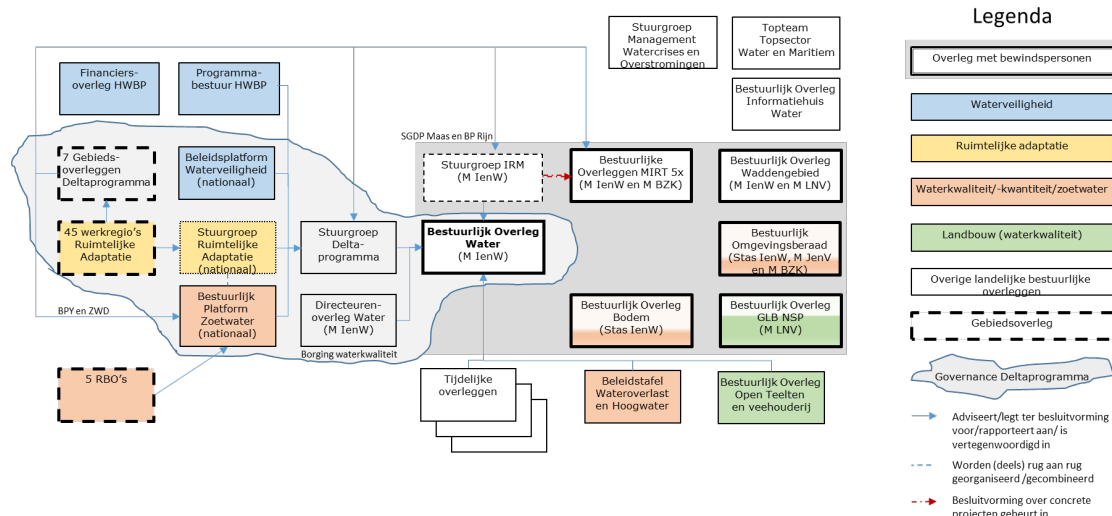
Het Bestuurlijk Overleg Water (BO Water) is het bestuurlijk overleg dat de minister van Infrastructuur en Waterstaat vier maal per jaar heeft met de bestuurders van de waterschappen, provincies, gemeenten, drinkwaterbedrijven, Rijkswaterstaat, de Regionale Bestuurlijke Overleggen (RBO's), het ministerie van LNV en de Deltacommissaris. Het ministerie van LNV vertegenwoordigt bij dit overleg het ministerie van EZK. Daarnaast zijn de ministeries van BZK en AZ agendaleden bij het BO Water en kunnen al gelang het onderwerp worden uitgenodigd om deel te nemen aan het BO Water. Het BO Water is het hoogste besluitvormende orgaan in het waterdomein.

Doel van dit overleg is enerzijds vanuit het lange-termijn perspectief het bestuurlijk afstemmen van het waterbeleid, de uitvoering en de monitoring. Anderzijds voert het BO Water de strategische discussie over het nationale waterbeleid. Alle wateronderwerpen (waterveilig, waterkwaliteit, waterkwantiteit en klimaatadaptatie) kunnen de revue passeren en worden in samenhang besproken. Hierbij worden verbandingen met andere nationale transitie en opgaven in het fysieke domein gelegd. De voorbereiding van het BO Water vindt plaats via het Programmteam Water (PT Water) en een directeurenoverleg Water (DO Water).

Het BO Water stelt een termijnagenda op, waarin de belangrijkste opgaven worden benoemd voor de middellange termijn (4 jaar). Deze agenda wordt vastgesteld met als doel de strategische discussie te bevorderen, verbinding te leggen met andere opgaven in het fysieke domein en het bestuurlijke gesprek te kunnen voeren over het nationale waterbeleid. Hierbij wordt rekening gehouden met de relatie tot het Deltaprogramma. De termijnagenda wordt door het BO Water jaarlijks tegen het licht gehouden en zo nodig aangepast op basis van actuele ontwikkelingen en gebeurtenissen.

Er zijn permanente nationale overleggen op de vier hoofdthema's waterveiligheid, waterkwantiteit, klimaatadaptatie en waterkwaliteit. Het Bestuurlijk Platform Zoetwater, de Stuurgroep Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie en het Beleidsplatform Waterveiligheid zijn ook onderdeel van de governance van het Deltaprogramma en dragen bij aan de strategische agendering in de BO Water. Waterkwaliteitsonderwerpen zijn voorlopig belegd binnen het BO Water. Het DO Water is gevraagd dit goed te borgen. Verder kan het BO Water besluiten een tijdelijk overleg in te stellen voor een specifieke opgave. Zie afbeelding 1 voor een overzicht van alle nationale bestuurlijke overleggen rondom het BO Water.

Afbeelding 1. Overzicht van de (nationale) bestuurlijke overleggen rondom het BO Water.

De partijen binnen het BO Water en hun rol binnen het waterdomein

De Deltacommissaris en het Nationaal Deltaprogramma

Met het nationaal Deltaprogramma zetten we in op drie samenhangende opgaven om Nederland klimaatbestendig te maken:

- Waterveiligheid: goede bescherming tegen overstromingen
- Zoetwater: voldoende zoetwater op de juiste plaats en weerbaar tegen droogte
- Ruimtelijke adaptatie: robuuste inrichting voor gevolgbepierking bij overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte

In 2050 moet Nederland klimaatbestendig en waterrobuust zijn. Ondertussen kijkt het Deltaprogramma ook verder, naar 2100. Want het klimaat verandert steeds sneller.

Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en andere organisaties werken sinds 2010 intensief samen in het Deltaprogramma. De regie is in handen van de deltagommissaris. Dit is de onafhankelijke regeringscommissaris voor het nationaal Deltaprogramma. De functie van de deltagommissaris is wettelijk verankerd in de Deltawet. Bedrijven, veiligheidsregio's, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties werken mee. De combinatie van grote regionale betrokkenheid en nationale regie heeft een succesvolle organisatievorm opgeleverd, waarmee we komen tot gedragen voorstellen voor beslissingen en strategieën, een voortvarende uitvoering en gezamenlijke financiering.

Voortgang Deltaprogramma

De deltagommissaris doet elk jaar, op Prinsjesdag, een voorstel met nieuwe adviezen en maatregelen voor het Deltaprogramma en legt dit voor aan de coördinerend bewindspersoon en de andere betrokken bewindspersonen. Hij bevordert het overleg met betrokken bestuursorganen, bedrijven en maatschappelijke organisaties, bewaakt de voortgang van de uitvoering van het Deltaprogramma en rapporteert en adviseert daarover. De politieke eindverantwoordelijkheid ligt bij de coördinerend bewindspersoon, de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Adviseren

De deltagommissaris kan de betrokken bewindspersonen zelfstandig adviseren en zonodig voorstellen hun bevoegdheden in te zetten als de voortgang van het Deltaprogramma dreigt te stagneren. De deltagommissaris kan als deskundige deelnemen aan de Raad voor de Fysieke Leefomgeving (RFL).

Het Interprovinciaal Overleg (IPO)

Provincies geven via verschillende rollen invulling aan hun ambities in het waterbeleid. De samenhang van het waterbeleid met het overige ruimtelijke- en milieu-opgaven is daarbij een belangrijk aandachtspunt. De provincies geven als gebiedsregisseur, onder andere via het Nationaal programma Landelijk gebied, invulling aan de provinciale rol in de ruimte. Klimaatverandering vraagt dat de provincies bij de inrichting van het landelijk en stedelijk gebied en het waterbeheer, steeds meer rekening houden met onder andere waterveiligheid, wateroverlast- en tekort en hitte. De provincies ontwikkelen samen hierop een antwoord vanuit de position paper 'Naar een klimaatbestendig Nederland'.

Voor het regionale watersysteem (al het water buiten de grote rivieren, grote meren, de Noord- en Waddenzee) bepalen de provincies de beleidskaders en doelstellingen. Het gaat hier bijvoorbeeld om doelen voor het beperken van wateroverlast, overstroming, droogte en verbeteren waterkwaliteit. De waterschappen geven een verdere invulling aan dit beleid en voeren de maatregelen uit om de beleidsdoelen te halen. Provincies toetsen op hun beurt of deze doelen ook daadwerkelijk gehaald worden. Provincies hebben ook uitvoerende taken. Ze zijn bijvoorbeeld verantwoordelijk voor voldoende schoon grondwater voor de drinkwaterwinning. Daarnaast wijzen provincies zwemwaterlocaties aan en zorgen ze dat de veiligheid en zwemwaterkwaliteit voldoende geborgd is. Voor klimaatadaptatie werken provincies aan klimaatadaptatieprogramma's, waaronder vitaal en kwetsbaar regionale infrastructuur en klimaatadaptatie in de omgevingsbeleid en regelgeving.

Voor waterkwaliteit geldt dat de provincies blijven werken aan het behalen van de Kaderrichtlijn Water doelen en verbetering van de waterkwaliteit in zijn algemeenheid. Het IPO position paper 'Delta-aanpak waterkwaliteit' beschrijft hoe de provincies hierin samenwerken. De provincies richten zich in toenemende mate naast wateroverlast, ook op watertekorten (droogte). Vooral de

grondwatervoorraden krijgen hierbij aandacht. Ook wordt gewerkt aan een toekomstbestendige drinkwatervoorziening met voldoende kwalitatief goed drinkwater voor nu en later. En een bescherming hiervan die rekening houdt met andere ontwikkelingen zowel boven- als ondergronds. Het IPO position paper 'Grondwater' beschrijft hoe de provincies hierin samenwerken.

Het Rijk (i.c. het ministerie van IenW (incl. RWS) en het ministerie van LNV)

De opgaven op het terrein van water zijn omvangrijk en worden in de toekomst alleen maar groter. Dit komt door een aantal samenhangende uitdagingen: klimaatverandering, bodemdaling, milieuverontreiniging, biodiversiteitsverlies en ruimedruk. Bovendien ligt in de uitvoering een grote opgave om de steeds ouder wordende water- en bodem infrastructuur in stand te houden en waar nodig te vervangen of te renoveren. In het Nationaal Waterprogramma 2022 – 2027 heeft het Rijk richting gegeven aan het waterbeleid voor Nederland. Het beschrijft de hoofdlijnen en ambities van het nationale waterbeleid en het beheer van de rijkswateren en rijkswaarwegen voor de periode 2022 – 2027. Het Rijk werkt samen met medeoverheden en andere partners aan opgaven op het terrein van waterveiligheid, bevaarbaarheid, waterkwaliteit en natuur, beschikbaarheid zoetwater en klimaatadaptatie.

Dit gebeurt in programma's als het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), het Deltaprogramma Zoetwater, het Deltaprogramma Waterveiligheid, het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie (DPRA), het Kennisprogramma Zeespiegelstijging, Integraal Riviermanagement (IRM), de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Rijkswaterstaat werkt daarnaast aan het beheer en onderhoud van het hoofdwatersysteem, het hoofdvaarwegennetwerk en de infrastructuur die hierbij hoort. De vervanging en renovatie van de hierboven genoemde verouderde infrastructuur, wordt opgepakt in de Vervangings- en Renovatieopgave (VenR).

Omdat de veranderingen in het klimaat ook gevolgen zullen hebben voor de inrichting van Nederland, heeft het Rijk afgesproken dat 'water en bodem sturend worden bij ruimtelijke planvorming'. Dit betekent dat in de ruimtelijke ordening geredeneerd wordt vanuit de mogelijkheden en beperkingen van het water- en bodemsysteem die per locatie kunnen optreden. Zo wordt voorkomen dat problemen worden afgewenteld op andere gebieden, naar de toekomst of van privaat naar publiek.

De Regionale Bestuurlijke Overleggen (RBO's)

De RBO's verzorgen de communicatie, coördinatie en afstemming ten aanzien van – in ieder geval – de KRW-processen binnen het (deel)stroomgebied.

Verder bevorderen zij een tijdige en adequate besluitvorming binnen het (deel)stroomgebied en adviseren hierover richting alle betrokken bestuursonderdelen in hun (deel)stroomgebied.

De Unie van Waterschappen (UvW)

De Unie van Waterschappen is de vereniging van de 21 Nederlandse waterschappen. Waterschappen zijn verantwoordelijk voor het beheer van waterkeringen, het regionale waterbeheer en het zuiveren van afvalwater. De Unie heeft als doel om het waterbeheer in Nederland zo goed mogelijk te organiseren. Vaak zijn we als partner betrokken bij de geagendeerde onderwerpen van BO Water. Voor meer informatie over de Unie van Waterschappen en specifieke onderwerpen bezoek de website: www.uvw.nl. De voorzitter van de Unie van Waterschappen vertegenwoordigt de 21 waterschappen in het BO Water. Zo nodig sluiten andere bestuurders aan als zij geagendeerde onderwerpen in hun portefeuille hebben.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

De Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) is de vereniging van de 344 gemeenten en verbindt alle gemeenten in Nederland en de overzeese gebieden. Gemeenten hebben de taak om verantwoord met riolering en stedelijk water om te gaan. In de Wet Milieubeheer en de Waterwet zijn de zorgplichten vastgelegd. Klimaatbestendigheid raakt aan de kerntaken van gemeenten op het gebied

van ruimtelijke ordening en waterbeheer, maar zoekt ook nadrukkelijk naar slimme oplossingen op het gebied van volksgezondheid (bijvoorbeeld een hitteplan), communicatie en burgerparticipatie en calamiteitenbeheersing.

De VNG werkt aan een krachtige lokale overheid. Dat doen wij door agendasettend te zijn op voor gemeenten relevante vraagstukken en ontwikkelingen, en door de lokale uitvoering centraal te stellen bij de water en klimaatopgave.

Voor meer informatie over de VNG en specifieke onderwerpen bezoek de website:

<https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/stedelijk-waterbeheer>

<https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/klimaatadaptatie>

De Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin)

Vewin is de sectororganisatie van de 10 Nederlandse drinkwaterbedrijven. De drinkwaterbedrijven hebben de wettelijke opdracht om 24/7 drinkwater van de beste kwaliteit te leveren aan huishoudens en bedrijven. Drinkwaterbedrijven en overheden moeten er samen voor zorgen dat de openbare drinkwatervoorziening duurzaam wordt veiliggesteld. Daartoe zijn ze wettelijk verplicht, op basis van de Drinkwaterwet. De drinkwatervoorziening is een dwingende reden van groot openbaar belang. Daarom moet bij allerlei voorgenomen activiteiten in de openbare ruimte goed worden gekeken naar de duurzame bescherming van de continuïteit van de drinkwatervoorziening. Dat vergt een voortdurende zorg voor de kwantiteit en de kwaliteit van de bronnen voor drinkwater uit grond- en oppervlaktewater, voor een adequaat zuiveringsproces en voor goed functionerend distributienetwerk. Dit doen de drinkwaterbedrijven in nauw overleg met hun aandeelhouders – gemeenten en provincies -, vergunningverleners, het systeemverantwoordelijke Ministerie van IenW, de toezichthouder Inspectie Leefomgeving en Transport en de partners in de waterketen: gemeenten en waterschappen. De samenhang en afhankelijkheden van de drinkwatervoorziening met bredere vraagstukken ten aanzien van waterbeheer, waterbeschikbaarheid, waterkwaliteit en ruimtelijke ordening en woningbouw zijn evident. Reden waarom de drinkwatersector via Vewin en de drinkwaterbedrijven actief deelneemt in de nationale en regionale wateroverlegstructuur.

Informatie over het BO Water, waterbeleid en waterbeheer is ook te vinden op de site van de Helpdesk Water: www.helpdeskwater.nl.

Bijlagen

- Termijnagenda BO Water
- Nationaal Water Programma 2022 – 2027
- Deltaprogramma 2023
- Woningbouwprogramma en RO brief BZK
- Beleidsprogramma IenW
- Hoofdlijnenbrief LNV
- IPO position paper 'Delta-aanpak waterkwaliteit'
- IPO position paper 'Naar een klimaatbestendig Nederland'
- IPO Position Paper 'Grondwater'
- Notitie uitwerking uitgangspunten
- Spelregels rondom in te stellen tijdelijke overleggen